

Het persoonlijke is politiek

Recensie door Celia Noordegraaf – Theatercentraal.nl

De Nederlands-Israëliische theatermaker Ilay den Boer neemt in zijn zesdelige voorstellingenreeks ‘Het Beloofde Feest’ zijn eigen familiegeschiedenis als uitgangspunt voor zijn voorstelling. Op een afgelegen braakliggend terrein waar geen enkele verbeeldingskracht voor nodig is om het uitgangspunt te beleven. In het tweede deel ‘ Janken en schieten’ is het uitgangspunt, het levensverhaal van zijn oma, die als zestienjarig meisje in 1943 uit Litouwen vluchtte en uiteindelijk in 1948 Israël bereikte. Festival aan de Werf brengt de reprise van deze voorstelling.

Wat opvalt in de voorstelling die Ilay de Boer maakte naar aanleiding van het levensverhaal van zijn oma, is de enorme vitaliteit en levenslust. Meteen aan het begin van de voorstelling al, wanneer het publiek wordt uitgenodigd om in de bus te stappen, begroet hij met een enorme passie zijn vriendin die aan komt fietsen.

Jacobien Elffers geeft samen met Ilay de Boer vorm aan de voorstelling.

Zij speelt de oma van Ilay, die als meisje van 16 samen met een groep andere joden, het getto in Litouwen ontvlucht. Het publiek is op een gegeven moment die bus met joden. Aan den lijve ervaren we hoe het is, om je ster af te doen en een inspectie door de SS te overleven. Vast te staan bij de grens, chanoeka te vieren, bevrijd te worden door de Russen, te moeten wachten in Italië tot uiteindelijk in 1948 door Ben Goerion de staat Israël wordt gesticht. Lieder, spel, foto's, brieven en authentieke geluidsfragmenten roepen het exodus-verhaal op van de joden naar het Beloofde Land. Ilay de Boer weet de emoties die dit verhaal oproept, zeer goed invoelbaar te maken. Rode draad is het verlangen iets van het leven te maken en het vermogen het leven te vieren.

Keerpunt in de voorstelling is het moment waarop Ilay zijn vriendin vraagt het aantal doden voor te lezen, dat gedurende de oorlogen tijdens het leven van zijn grootmoeder is gestorven. Zij voldoet aan zijn verzoek, maar leest eveneens het aantal Palestijnse slachtoffers voor. In WO II is het aantal gestorven Joden verreweg in de meerderheid, maar daarna liegen de aantallen Palestijnse slachtoffers er ook niet om. Zijn vriendin confronteert hem met de ongevoeligheid van zijn grootmoeder voor de Palestijnse slachtoffers na de zesdaagse oorlog. Het 100% joodse perspectief van de voorstelling kantelt en voor het eerst wordt de keerzijde zichtbaar. Ilay kan er niet mee omgaan en de scène culmineert in een heftige confrontatie tussen hem en zijn vriendin. De voorstelling eindigt met een rouwende grootmoeder op de puinhopen van de Gazastreek en een machteloze, stenengooiende Ilay.

Ilay de Boer (1986) werd geboren in Israël en verhuisde op zijn derde naar Nederland. Hij studeerde twee jaar aan de Hogeschool voor de Kunsten in Amsterdam.

Geïnspireerd door Eric de Vroedt begon hij in 2008 bij het Huis van Bourgondië onder begeleiding van Piet Menu aan een serie van zes voorstellingen waarin hij het thema van zijn joodse identiteit onderzoekt. Met succes, de eerste werd geselecteerd voor het Theaterfestival Vlaanderen 2009, de tweede gaat dit jaar in reprise langs de verschillende festivals en de derde zal in september 2010 te zien zijn op het Nederlands Theater Festival.

In de eerste voorstelling ‘Eet smakelijk’ staat zijn moeder centraal tijdens een feestmaaltijd ter gelegenheid van zijn Bar Mitswa-viering. In de derde ‘ Dit is mijn vader’ kijkt hij door de ogen van zijn vader naar de relatie tussen Israël en Nederland.

‘Janken en schieten’ is de tweede en in alle opzichten de moeite waard om mee te maken.

Gezien:

‘Janken en schieten’, Ilay den Boer

23 mei 2010, Mineurslaan 22, Utrecht (Festival aan de Werf)

www.hetbeloofdefeest.nl